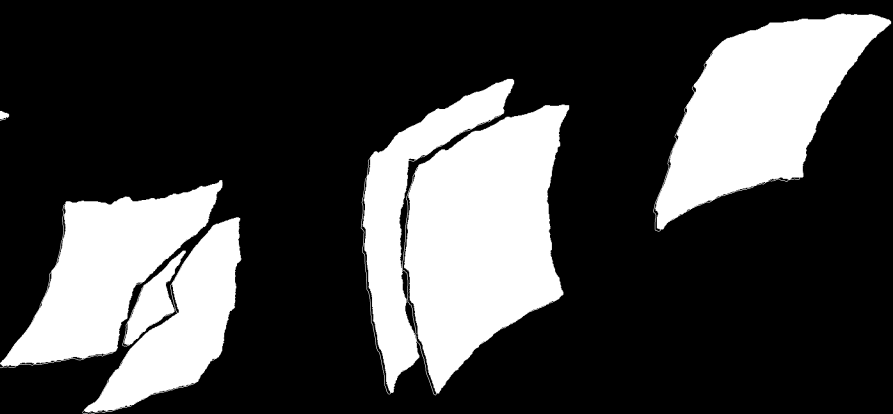

Anders Dahl, Trine Dich, Tina Hansen og Vagn Olsen

STYRK PROJEKTARBEJDET

En redskabsbog til problemorienteret projektarbejde

3. udgave

Samfunds
litteratur

Procesevaluering

En vigtig fase i projektarbejdet er det tidspunkt, hvor man kan se tilbage på forløbet i projektet og gøre sig overvejelser over det udbytte, man har fået af arbejdet – overvejelser eller refleksioner over, hvad man har lært. Man må gøre klart for sig selv og over for hinanden i gruppen, hvad man har fået ud af projektarbejdet fagligt, socialt og personligt, og sammenholde det med de intentioner og forventninger, man havde indledningsvis. Man må ligeledes tage stilling til, hvad der lykkedes og ikke lykkedes, således at man har et godt grundlag for, hvordan man vil gribe det næste projekt an.

En procesevaluering er et godt redskab til at foretage en sådan refleksion. Arbejdet med procesevalueringen består i at få beskrevet og registreret, hvad der konkret er sket gennem selve forløbet, samt i at få analyseret dette og få reflekteret over, hvad det betyder for den enkeltes og for gruppens samlede læring. Det skriftlige resultat af evalueringen kan vedlægges som separat bilag til projektrapporten.

Procesevalueringen består af en formidling af gruppens erfaringer med og vurdering af arbejdsprocessen i forbindelse med at udføre et problemorienteret projektarbejde. Procesevalueringen er således dels et middel til, at gruppen kan blive bevidstgjort om den proces, den har været igennem, dels et middel til at dokumentere processen på. Formålet er:

- At dokumentere, at gruppen har lært noget gennem projektarbejdet.
- At give hvert enkelt gruppemedlem et grundlag for at vurdere sin personlige udvikling og erkendelse.
- At give mulighed for, at hver enkelt kan reflektere over sin indsats i projektarbejdet.

Procesevalueringen udarbejdes med henblik på, at alle i gruppen kan få reflekteret over og bearbejdet individuelle oplevelser på en sådan måde, at erfaringerne bevidst kan bruges i nye projekter. En god måde at udarbejde en procesevaluering på er, at hver enkelt beskriver og analyserer oplevelserne undervejs i arbejdet med projektet; se også kapitel 6 om logbøger. De individuelle procesevalueringer kan danne udgangspunkt for en gruppediskussion og bevidstgørelse af de fælles erfaringer, der sammenfattes i en fælles procesevaluering og analyse. For at kunne sammenfatte en procesevaluering til sidst, er det vigtigt løbende at have opmærksomheden rettet mod både arbejdsprocessen og resultatet. Alle gruppemedlemmer er ansvarlige for den fælles procesevaluering og skal deltage i udarbejdelsen af denne.

Med udgangspunkt i logbogen kan man genkalde sig processen i projektarbejdet og reflektere over, hvilke erfaringer man har gjort sig; hvilke forandringer det har medført; hvad det betyder for én; og dernæst hvilke kompetencer og hvilken viden man har tilegnet sig gennem projektarbejdet. For at beskrive og analysere selve processen i projektarbejdet kan man tage udgangspunkt i nedenstående hjælpespørgsmål. Spørgsmålene er ikke en opskrift på udarbejdelse af en procesevaluering, men kan anvendes, hvis man har svært ved at komme i gang, og de giver en vis sikkerhed for, at man kommer omkring alle de væsentligste forhold.

Læring og refleksion

- Hvad var dit udgangspunkt? Hvad forventede du at lære fra starten? Hvad var dine mål? Hvad har du foretaget dig undervejs i projektet? Hvad har du nået? Hvordan nåede du det? Hvad styrede processen? Nåede du, hvad du forventede? Hvis ja: Hvor godt nåede du det? Hvis nej: Hvorfor nåede du det ikke? Var der noget, der var uden for din indflydelse? Hvad mangler du at lære?
- Hvornår har du lært mest? Hvad karakteriserede disse situationer?
- Har logbogen fungeret efter hensigten? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Er du blevet bedre til at forholde dig kritisk til dine/jeres kilder? Hvis der er sket en forskel, hvad gør du så anderledes nu?

Projektarbejde

- Har projektarbejdet taget en uventet drejning? Hvad skete der? Hvilken betydning fik det?
- Er det dig selv, der har styret arbejdstid, arbejdsindsats og individuel arbejds effektivitet?
- Hvordan har du oplevet motivationen for arbejdet og din egen udholdenhed til at gennemføre projektet?
- Har projektarbejdsformen været en god måde at lære på? Hvordan og hvorfor/hvorfor ikke?

Identifikation, analyse og bearbejdning af problemer

- Hvad har du lært om at arbejde problemorienteret? Hvordan og hvorfor?
- Kan du relatere projektet til virkeligheden?

Formidling og kommunikation

- Hvad har du lært om formidling af et projekt – både skriftligt og mundtligt? Hvordan og hvorfor?

Samarbejde i gruppen

- Hvilke forventninger til samarbejdet havde du fra starten?
- Hvilken rollefordeling var der i gruppen? Hvad betød det for din indsats i projektarbejdet?
- Hvad har du lært om at give og få kritik fra dine medstuderende?
- Hvilke faktorer havde indflydelse på arbejds effektiviteten i gruppen? Hvad betød det for projektarbejdet? Hvorfor?
- Var der et fælles ambitionsniveau i gruppen, og hvordan blev det defineret?
- Hvilken betydning havde det sociale aspekt i gruppen?
- Hvilken del af processen har været sværest? Hvordan tacklede I det som gruppe? Og hvilken effekt havde det på samarbejdet?
- Udarbejdede I en gruppekontrakt? Hvilken betydning fik det for projektarbejdet?
- Hvilke aspekter vil I lægge vægt på næste gang, I skal arbejde i grupper?
- Levede samarbejdet op til dine forventninger? Uanset om svaret er ja eller nej, så begrund og forklar svaret.

Samarbejde med vejleder

- Hvordan og hvor meget har I brugt vejlederen? Hvilken betydning har omfanget af jeres brug af vejlederen haft?
- Hvordan har samarbejdet med vejlederen fungeret, og hvilken betydning har samarbejdet haft for resultatet af jeres arbejde? Hvilken betydning vil det have for jeres næste projekt?

- Hvad kunne I selv have gjort for at udnytte vejlederens ressourcer bedre og sikret, at jeres behov blev opfyldt?
- Hvilke aspekter vil I lægge vægt på næste gang, I skal bruge en projektvejleder?
- Hvilke erfaringer har du gjort, som du vil bruge i næste projekt?

Da udarbejdelsen af en procesevaluering primært handler om at fastholde erfaringer og læring, er det væsentligt at huske på, at den ikke kun skal være beskrivende og refererende, men i høj grad også reflekterende, problematiserende og analyserende i forhold til både styrker og mangler.

Efterskrift

Hvor procesevalueringen primært har den funktion at sikre en refleksion over arbejdsprocessen, kan gruppen læringsmæssigt komme endnu længere ved at udarbejde et efterskrift. I efterskriftet reflekteres over arbejdet i henhold til det faglige indhold i projektet, de anvendte metoder og resultatet af både den skriftlige og mundtlige formidling. Efterskriftet udarbejdes på baggrund af den kritik, gruppen modtager ved fremlæggelsen af projektrapporten. Gruppen bør sammen gå de enkelte kritikpunkter systematisk igennem, som er blevet rejst af medstuderende, vejleder og evt. en censor. Det har stor betydning for, hvad man kan lære af et projektarbejde, og også for, hvor tilfreds man bliver, og for, hvordan man går i gang med nye projekter. Det er måske først på dette tidspunkt, at man får en klar forståelse af sammenhængen i projektet og af den betydning, problemformuleringen, de valgte teorier og dataindsamlingsmetoderne har haft for de konklusioner, man er nået frem til.

Det er som oftest sådan, at man får et nyt syn på rapporten, når den har ligget lidt på hylden, og kritik er modtaget. Det er disse nye refleksioner og erkendelser, der skal formuleres i et efterskrift. I udarbejdelsen af efterskriftet skal man altså forholde sig til sit eget faglige arbejde, formidlingen af dette og til andres kritik af det. Herigennem

øges mulighederne for at få nye erkendelser, og at man vil kunne videreføre læreprocessen, også efter rapportafleveringen. Læreprocessen afsluttes nemlig ikke efter rapportens aflevering, men fortsætter, indtil man har forholdt sig til bedømmelsen og kritikken. Fra et læringsmæssigt synspunkt er denne afsluttende del af ganske væsentlig betydning for udbyttet af projektarbejdet.